

شرق شناسان و روابط قدرت در جامعه ایران

۳۰ مهر ۱۴۰۲ ساعت ۲۳:۰۱

عباراتی که در ادامه می آید درک یک تحلیل گر غربی را وضعیت شاه، سران ارتش و جایگاه آنان نشان می دهد و می تواند به ما بگوید چقدر درک شرق شناسان از روابط میان قدرتمندان و جامعه اندک بوده است...

مشهور است که کارتر پس از پیروزی انقلاب اسلامی سازمان سیا را در عدم درک وقوع چنین انقلابی مورد شماتت قرار داد. اما مشکل تنها در سازمان سیا نبود. تحلیل گران غربی نیز دست کمی از شاه نداشتند. عباراتی که در ادامه می آید درک یک تحلیل گر غربی را از وضعیت شاه، سران ارتش و جایگاه آنان نشان می دهد و می تواند به ما بگوید چقدر درک شرق شناسان از روابط میان قدرتمندان و جامعه اندک بوده است:

«نظریه خود من این است که نظامیان زود به قدرت عادت خواهند کرد و برای دستیابی به قدرت لابد تا اندازه‌ای شاه را ندیده گرفته‌اند. در میانشان دو - سه افسر هستند که هم تشنه قدرتند و هم با لیاقت (اویسی؟ قره باغی؟) و ممکن است به این نتیجه برسند که در برابر احساس مردم، شاه به نقطه آسیب پذیر آنان بدل شده است. با این همه، او را به عنوان نماد مشروعیت و استمرار سلطنت لازم دارند. بنابراین در چند ماه آینده، شاه هر چه بیشتر در موضع ضعف قرار خواهد گرفت. به علاوه، این افسران به مردم و به مسجد نزدیکند و سیاست‌ها را به گونه‌ای تنظیم خواهند کرد که به یک توافق عام دست یابند. با اینهمه، شخصیت شاه بسیار نیرومند است. نه مانند پدرش به شکلی زورگویانه و آمرانه؛ بلکه به شکلی قدرتمند، اندوهگین و تراژیک و حتی احساس برانگیز و با اینکه مدت طولانی بر سر کار بوده است ظاهر نسبتاً جوان خود را حفظ کرده است.»

منبع: دزموند هارنی، روحانی و شاه، ترجمه کاوه باسمنجی و کاووس باسمنجی، تهران، انتشارات کتاب‌سرا، ۱۳۷۷، ص ۱۱۴

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۴۸۹۲۹/شرق-شناسان-روابط-قدرت-در-جامعه-ایران>